

Dreptul de a protesta

O componentă esențială a democrației este faptul că este activă: nu este vorba doar de dreptul de a vota, ci și de posibilitatea de a influența deciziile guvernamentale. O democrație funcțională permite cetățenilor libertatea de gândire, de expresie, de întrunire și de asociere. Dacă oamenii nu sunt de acord cu acțiunile guvernului sau cu alte forme de guvernare, se încadrează în dreptul lor democratic să demonstreze în moduri pașnice.

Dreptul de a protesta al fiecăruia dintre noi este consacrat în Declarația Universală a Drepturilor Omului (UDHR), cât și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului (ECHR), creată de Consiliul European și ratificată în 47 de țări. Articolele 9-11 ale Convenției stipulează că fiecare persoană din Europa are dreptul libertății gândirii, dreptul libertății expresiei și dreptul libertății de asociere și întrunire. Toate aceste drepturi permit participarea la demonstrații pașnice. Dreptul de a protesta creează obligația pozitivă din partea Statului de a garanta că pot avea loc proteste pașnice, inclusiv asigurându-se că protestatarii sunt protejați împotriva actelor de violență din partea spectatorilor, a publicului general sau a contra-protestatarilor.

Totuși, în Europa și în alte locații din lume acest drept este deseori exploatat de guverne, acestea punând în pericol cetățenii care doresc să își exprime frustrările cauzate de nedreptate sau blocând dreptul cetățenilor de a demonstra prin amenințări cu acte de violență împotriva lor sau a celor dragi. Foarte des se întâmplă ca dreptul de a protesta să fie anulat de state prin brutalitatea forțelor poliției și prin detenție nedreaptă. Această stare de fapt îi forțează pe mulți protestatari să se expună unor situații periculoase și vulnerabile, sau chiar să își piardă viața din cauza Statului.

2020 a reprezentat un an de importanță majoră pentru libertatea întrunirii. În timp ce am putut observa modul în care mișcarea pro-mediului a trecut în mediul virtual prin greve online, alte mișcări au luat calea demonstrațiilor stradale împotriva brutalității cu care se confruntă comunitățile. Protestele Black Lives Matter au erupt după uciderea lui George Floyd. În Belarus, din august 2020 cetățenii au început să protesteze împotriva dictaturii și a alegerilor trucate. Protestatarii cer respectarea drepturilor fundamentale ale fiecărei persoane așa cum sunt acestea garantate prin UDHR, ceea ce i-a expus la forme de violență statală care au culminat cu crima în unele cazuri, fapt inacceptabil în societăți democratice.

În februarie 2020, protestatarii greci din insulele Lesbos și Chios au fost întâmpinați cu gaze lacrimogene și cu focuri de armă pe când încercau să oprească poliția de la evacuarea forțată a imigranților din taberele pentru refugiați. În iulie, cetățenii din Serbia au ieșit în stradă pentru a cere alegeri corecte, drept care protestatarii au fost dispersați prin folosirea excesivă a gazului lacrimogen, în timp ce mulți dintre ei, majoritatea tineri, au fost reținuți ilegal și condamnați fără dreptul la reprezentare din partea unui avocat. Bulgaria a trecut prin luni întregi de proteste anti-guvernamentale împotriva corupției endemice. Ocaziile au fost marcate de folosirea excesivă a forței și de brutalitate din partea forțelor de ordine, aceste atitudini fiind manifestate chiar și împotriva jurnaliștilor. În Franța demonstrații sunt deseori confrunțați cu riposte violente din partea poliției – exemple recente includ represiuni împotriva cererilor emise de pompieri pentru condiții de muncă mai bune și campaniile pentru folosirea unor arme mai puțin letale precum grenade sting-ball (cu proiectile de cauciuc), gloanțe de cauciuc și gaze lacrimogene folosite împotriva Mișcării Vestelor Galbene din Franța. Protestatarii din Polonia sunt și ei expuși la riscuri din ce în ce mai semnificative: cei care au demonstrat pentru egalitatea dintre sexe, pentru drepturi reproductive, pentru LGBTQIA+ sau împotriva rasismului și a xenofobiei au fost și sunt adesea întâmpinați de represalii sub forma excesului de forță polițienească, observându-se o imposibilitate de justificare a acțiunii forțelor de ordin. S-a putut observa folosirea forței împotriva demonstrațiilor pașnice în mai

multe țări UE – de exemplu, s-a folosit spray cu piper împotriva protestatarilor pașnici din cadrul unei manifestații organizate de Rebeliunea Împotriva Extincției ce a avut loc în Finlanda. Și în Hong Kong protestatarii au fost expuși la acțiuni brutale ale Poliției, iar în America Latină apărătorii mediului, deseori indigeni, suportă riscul represaliilor violente și chiar al morții, fără a beneficia de o minimă formă de protecție. În Nigeria, poliția a deschis focul asupra demonstranților din stradă care protestau împotriva forțelor polițienești SARS, cunoscute pentru crimele extrajudiciare și pentru folosirea torturii.

Ca membri ai Partidului Verde, stăm alături și ne manifestăm solidaritatea față de grupurile marginalizate ale căror libertate de expresie este încălcată prin acțiunile guvernelor opresive. Recunoaștem violența la care sunt supuse categorii precum femeile, transsexualii, genderqueer, BIPoC și comunitățile rasializate, imigranții, oamenii din medii dezavantajate din punct de vedere socio-economic, cât și oamenii LGBTQIA+, drept care suntem dedicați susținerii activiștilor care luptă pentru varii cauze precum cele enunțate anterior. Condamnăm folosirea disproporționată a violenței statului împotriva acestor grupuri marginalizate. Chiar pe măsură ce ne confruntăm cu pandemia COVID-19 nu putem accepta folosirea acesteia pe post de scuză pentru a încălca dreptul de a protesta, în special când asemenea proteste sunt cauzate de acte revoltătoare ale guvernelor ce amenință drepturile umane de bază, nefiind asociate cu păstrarea sănătății publice. Observăm diferitele moduri de organizare din întreg spațiul european, dedicându-ne să susținem fiecare metodă de protest și de nesupunere civilă care este pașnică.

Dar nu este suficient să ne exprimăm solidaritatea față de oameni și de mișcări. Verzii Europeni trebuie să se dedice acțiunii. În calitate de Verzi Europeni, cerem:

- Ca guvernele să respecte UDHR și ECHR în legile pe care le abrogă, permițând demonstrațiile pașnice cu protecția poliției împotriva actelor de violență.
- Condamnarea tuturor formelor de brutalitate polițienească și de violență statală împotriva demonstranților pașnici, cerând procese cinstitute împotriva făptașilor, cât și dare de socoteală din partea poliției. Aici includem, dar nu ne limităm la: detenție arbitrară, gaze lacrimogene, gloanțe de cauciuc, folosirea de arme, folosirea vehiculelor și intimidarea.
- Promovarea tacticilor polițienești non-violente și a tehnicilor de de-escaladare, mediere și dialog cu protestatarii. Susținem crearea unei entități independente cu rol de supraveghere pentru poliția fiecărui stat european pentru a monitoriza sursele poliției și pentru a lucra în vederea eliminării violenței polițienești. De asemenea, susținem crearea unui grup de lucru independent în cadrul Comisiei Europene care să lucreze cu punctele locale de interes.
- Susținem interzicerea folosirii tacticilor și echipamentelor tactice precum gazul lacrimogen și gloanțele de cauciuc de către reprezentanții forțelor de ordine în cadrul protestelor pașnice.
- Vom cere finanțare și investiții suplimentare în munca socială, astfel încât să fie tratate direct unele dintre problemele care duc la proteste în primul rând.
- Apărăm dreptul tuturor jurnaliștilor de a documenta demonstrațiile în mod liber, fără a fi supuși la amenințări, intimidări sau acte de violență. Milităm și pentru dreptul fiecărui cetățean de a documenta demonstrații și activități ale poliției pe parcursul respectivelor demonstrații.
- Ne vom dedica eforturile colaborării cu mișcările care apără valorile Cartei Verzilor Europeni.
- Vom încuraja membrii Parlamentului European Verde să acționeze ca observatori politici în cadrul protestelor și a actelor de nesupunere civilă, folosindu-și imunitatea parlamentară.